

bṛhaccharīra, a., *grossen* [bṛhāt] *Leib* [cārīra] *habend*.

-as (visnus) 155,6.

bṛhāt, a. [Part. von bṛh] „einen grossen Raum dicht erfüllend“, also sowohl extensiv als intensiv, sehr häufig mit andern Ausdrücken der Ausdehnung verbunden: urū, pṛthū, ga-bhīrā, r̥svā (s. d.), seltener mit mahāt (681,6; 862,11), māhi (355,10). 1) *gross, weit ausgedehnt, umfangreich* in räumlichem Sinne; oder 2) übertragen auf Reichthum, Ruhm u. s. w. *gross, reichlich, weit verbreitet*; 3) *gross, gewaltig, erhaben, hehr* von Göttern, und 3.b.) von göttlichen Dingen oder heiligen Handlungen; selten (683,4; 803,5; 202,16) von menschlichen Helden oder Priestern; 4) *gross, kräftig, tüchtig, intensiv* von Kraft, Rausch, Lied u. s. w.; so auch 5) vom Lichte (hell) und 6) von Tönen (laut), wo in beiden Fällen auch oft die Anschauung der weiten Ausbreitung (des weithin strahlenden, weithin tönenden) mit hineinspielt; 7) *hoch* vom Himmel, Bergen u. s. w.; 8) *dicht, fest, stark* von Felsen, vom Schutze; 9) m., der *Grosse, Erwachsene*; 10) n., die *Höhe*, auch Bezeichnung des Himmels; 11) n., ein Lied im Versmaasse der bṛhātī; 12) n., Adv. *weit*, in Verbindungen wie: sich weit aufthun, sich weit ausbreiten, weithin glänzen; 13) n. Adv. *intensiv*, also bei Verben des Leuchtens, Tönens, Begehrens oder Erregens, Befestigens, Wachsens *hell, laut, sehr* oder *heftig, fest, hoch empor*; 14) f., Bezeichnung eines Versmaasses aus 8 + 8 + 12 + 8 Silben.

-ān 1) ākṣas (cakrios) 465,3; ksāyas 635,9; idhmās 665,2; ārvā 853,14. — 3) (somas) 787,1; agnis 827,1; çrutārvā 683,4; vi-snus 827,3. — 4) krātus 286,4; vājas 192,12.

-āntam 1) rātham 35,4; vāyasām 161,52; ksāyam 237,2; 873,8; mānam 604,5; tvā (agnim) 456,19 (ākarma samidhā). — 2) rayīm 92,8; 117,23; 340,6; 447,7; 517,24; 593,6; 809,21; 873,3; 917,15; vājam 195,8 (neben rayīm); sthūrām (rayīm) 460,10. — 3) agnim 201,4; 380,3; 442,3; 914,3; indram 266,7; 460,2; bṛhaspātīm 397,12; rudrām 526,4; 490,10; vṛsanam (vārunam) 604,1; vārunam 662,2; yakṣā-

sya ādhyakṣam 914,13. — 4) krātum 2,8. — 7) dyām 206,2; nākam 602,1; 615,2; gārtam 422,5. — 9) 854,9 (Gegensatz r-hatē). — 1) dhāma 91,3; 836,6; ksatrām 160,5; 381,6; 418,6; 421,1; 491,3; rāstrām 600,2; yōjanam 681,6; barhīs 861,10. — 2) grāvas 9,7,8; 44,2; 271,10; 372,5; 440,6; 629,17; 651,7; 674,9; 683,9; 698,4; 756,6; 795,5; 798,40; 810,8; yācas 433,7; 732,4; 820,9; (erg. etwa ghr̥tām oder ähnliches) 237,11; hī-ranyam 674,11. — 3.b) rtām 75,5; 151,4; 420,5; 422,1; 645,4; 768,1; 778,24; 819,15; 820,8; nāmas 136,1; 427,10; 516,15; 610,4; mānma 301,6;

brāhma 439,1; te mānas 393,3; asuryam asya 471,2; indriyam 635,7; āpiam 774,10; amṛtatvām 889,4; somiām mādhu 996,1. — 4) suvirām 74,9; 457,12; vāyas 125,2; 136,2; 252,4; 263,8; 370,1; 397,15; 409,1; 469,6; 561,4; 574,3; 711,1; 922,10; sāhas 398,6; 635,2; vācas 244,5; 612,1; vītrahāntamam (vācas od. āhnl.) 698,1; sāma 707,1; 698,7. — 5) bhās 45,8; 301,1; 524,4; 643,11; jyōtis 773,16; 996,2; agnēs (erg. jyōtis oder ähnlich) 1007,2. — 7) rōhanam divās 52,9; sūar 891,1; 892,4. — 8) çarma 218,7; 355,10; vārūtham 638,20. — 10) divās 364,4 (?). — 11) 840,16 neben tristūbh und gāyatrī. — 12) bei hā (jīhita u. s. w.) 640,6; 717,5; 861,6; prathayase 847,8; tatantha 457,21; arcīṁsi açret 578,1; vī rājatha 409,2 (neben urviyā). — 13) bei ruc 198,4; 891,5; 1025,5; dīdi 93,10; 261,15; çuc 371,3; 457,11; 518,1; sāmiddhas 896,7; bei nu (tönen) 7,1; 1002,1; arc 9,10; 379,7; stu 46,1; vad 192,16; 193,13; 202,21 (Refrain); 798,48; 920,4; ucyāte 379,8; 890,15; 926,8; 996,3; mimāya 287,15; vācam ācūsānas 390,4; jarante 588,4; gā (singen) 675,1; 698,1; bei imahe 236,14; iyarti renūm 56,4; bei stabhāyas dyām 458,7; tasthō 710,14; bei uks (wachsen) 411,8; 458,4; vāvīdhe 809,40. — 1) rāthēna 48,10; 287,1; 594,1. — 2) rāyā 48,16; 257,2; 460,13; dyumnēna 48,1. — 5) bhāsā 643,5; 829,1; bhānūnā 255,

4; jyōtisā 356,9; di-vispr̥cā (jyōtisā) 366,1. — 6) rāvenā 549,4; 809,36. — 7) vāksāthēna 301,1; smūnā 324,2; divās rocanēna 442,7; ketūnā 834,1. — 2) rānāya 268,4; sarvātātaye 808,4. — 3) indrāya 9,10; 57,1; 698,3; 707,1; 781,10; sūrē 299,8; agnāye 366,1; 712,8; 397,15; vārunāya 509,9; devātātaye 727,2. — 4) mādāya 397,5. — 7) divē 54,3; 136,6; 401,7. — 1) [Ab.] 3) indrāt 207,2. — 5) pājasas 863,8. — 7) snōs 323,4; sānūnas 413,7; pārvatā 326,14; 397,11; 430,4; 884,9; divās 59,5; 441,3; 577,3; 645,7; 854,6; 924,12; divās rocanāt 621,18. — 10) āva tmānā — çāmbaram bhet. 534,20. — 1) [G.] 1) vātasya 25,9 (neben urōs r̥svāsyā); rāthasya 287,5. 6. — 2) rāyā 264,18; 317,4; vājasya 250,6; ksatriyasya 308,3. — 3) agnēs 249,1; 829,4. 5; 833,3; pāyōs 249,4; asya (indrasya) 313,6; vīprasya 435,1; ārbudasya (gewaltig) 652,3; sūriasya 787,1; 853,21; (savitūr) 860,1 (akṣāsas); satyāmugrasya 825,5; pitūr 829,2. — 3.b) rtāsyā 236,8; 306,2; 454,2; adhvarāsyā 527,4; yajñāsyā 506,2. — 7) divās 54,4; 71,2; 151,4; 443,4. — 9) 237,7? (vāyānsi). — 10) r̥svāvīrasya 52,13 (Gegensatz pr-thivvās). — 1) [V. d.] indra varuṇa 337,11. — 1) [N. d.] 1) bāhū 488,8; 561,2. — 3) indrāvisnū 615,6. — 9) 932,9 (?). — 1) [d. n.] 1) urvi sādmani 135,6.